

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2610/2023
06.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Тамара Јанковић адвокат из ..., против туженог Дом здравља „Др Душан Савић Дода“ из Беочина, чији је пуномоћник Данијел Игњатић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 625/23 од 07.03.2023. године, у седници одржаној 06.03.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као онеоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 625/23 од 07.03.2023. године у преиначујућем делу.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 2448/21 од 08.12.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев па је ставом другим изреке обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора за период од 16.03.2020. године до 28.06.2021. године исплати износ од 53.072,33 динара, као и затезну камату на износ главнице од 44.247,92 динара почев од 25.10.2022. године па до исплате. Ставом трећим изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име разлике зараде до износа минималне зараде исплати износ од 3.323,22 динара, као и затезну камату на износ главнице од 2.855,31 динар почев од 25.10.2022. године па до исплате. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 75.000,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде па до исплате. Ставом петим изреке тужилац је ослобођен обавезе плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 625/23 од 07.03.2023. године, ставом првим изреке делимично је усвојена жалба тужене и преиначена првостепена пресуда тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора за период од 16.03.2020. до 28.06.2021. године, исплати износ од 53.072,33 динара, као и затезну камату на износ главнице од 44.247,92 динара почев од

25.10.2022. године па до исплате. Ставом другим изреке преиначено је решење о трошковима поступка тако што је одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка. Ставом трећим изреке у преосталом делу је жалба туженог одбијена и побијана пресуда потврђена. Ставом четвртим изреке обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 25.340,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио ревизију побијајући је у преиначујућем делу из свих разлога прописаних чланом 407. ЗПП.

Врховни суд је испитао побијану одлуку у смислу одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11...10/23), у вези члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, број 10/23) и оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијом се указује на учињену битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП која је учињена пред другостепеним судом из ког разлога се, сходно члану 407. став 1. тачка 3. ЗПП, ревизија не може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је у радном односу код туженог на радном месту ... са коефицијентом за обрачун плате 8,98. У утуженом периоду тужени је тужиоцу обрачунавао и исплаћивао плату множењем коефицијента радног места са основицом коју објављује Влада Републике Србије након чега је тако добијену висину основне плате у појединим месецима допуњавао до износа минималне зараде, када је био мањи од износа минималне зараде, и то за март, април, јун, јул и септембар 2020. године када је вршена допуна односно корекција плате до износа минималне зараде. У утуженом периоду тужени тужиоцу на обрачунским листама није исказивао накнаду за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора као посебне обрачунске ставке. Висина тражених накнада утврђена је из налаза и мишљења судског вештака применом најповољнијих критеријумима у упоредним важећим посебним колективним уговорима у Републици Србији којима се дефинише да запосленом припада накнада за исхрану у току рада у износу од 250,00 динара бруто и регрес за коришћење годишњег одмора месечно у висини 1/12 минималне зараде.

Код овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев сматрајући да накнада трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора нису садржани у коефицијенту радног места тужиоца с обзиром на то да му је тужени исплаћивао плату у висини минималне зараде и да је стога дужан да му тражене накнаде исплати у износу утврђеном вештачењем, а према критеријумима из Посебних колективних уговора у Републици Србији важећих у утуженом периоду, а у недостатку параметара и општих аката који су били на снази код туженог у спорном периоду.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев из разлога што су у складу са чланом 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама, који је *lex specialis* у односу на Закон о раду, ове накнаде садржане у коефицијенту за обрачун плата што значи да се исте остварују кроз обрачун и исплату

плата услед чега нема основа да се примењује најповољнији критеријум, односно параметри у тренутно важећим Колективним уговорима у Републици Србији.

По оцени Врховног суда, одлука другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“ број 34/01...157/20) прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3.). Одредбом члана 3. став 1. истог Закона прописано је да основицу за обрачун и исплату плате утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне Скупштине Републике Србије, док је одредбом члана 4. став 1. истог Закона прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана прописује да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора.

Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 1/15, 3/18) као и Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 96/19...58/20) у одредби члана 91., а Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 106/18) у доредби члана 90. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом (став 2.), да основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3.).

Законом о раду („Службени гласник РС“ број 24/05 ... 95/18) у одредби члана 111. став 1. и 2. прописано је да запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду, а да се минимална зарада одређује на основу минималне цене рада утврђене у складу са овим Законом, времена проведеног на раду и пореза и доприноса који се плаћају из зараде. Чланом 118. став 1. истог Закона прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6.) док је према ставу 2. истог члана висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено на основу одредбе члана 2. став 2. тог Закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“ број 44/01...58/14), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама,

утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 13. ове Уредбе утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених из члана 1. ове уредбе која се примењује на запослене у здравственим установама.

У конкретном тужилац је запослен у здравственој установи па се на утврђивање и обрачун његове плате, као и накнаде и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Супротно ревизијским наводима примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон – Закон о платама у државним органима и јавним службама прописује да коефицијент за обрачун плате садржи додатак за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, следи да ова одредба посебног закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним колективним уговорима за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, који су закључивани у периоду од 2015. до 2020. године, није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Дакле, како на основу члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама као *lex specialis* произилази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржане у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиоца. Тај основ не постоји ни у општем акту.

Стога је правилан закључак другостепеног суда да тужиоцу не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, пошто су те накнаде садржане у коефицијенту његове плате, па је стога чињеница да је тужиоцу у спорном периоду исплаћивана минимална зарада (као она основна плата која се исплаћује у тој висини у ситуацији да је била нижа од минималне) по оцени Врховног суда, без утицаја су на другачију одлуку јер она не активира права из Закона о раду као општег закона.

Правилно је одлучено и о накнади трошкова поступка, на основу члана 165. став 2., у вези чланова 153. став 1., 154. и 162. ЗПП.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић